Journal of New Approach to Children's Education (JNACE) **Original Article**

Winter-2025, Volume 7, No 4 **DOI: 10.22034/naes.2026.577289.1852**

ISSN: 2716-9766

The Relationship Between Academic Optimism and Academic Vitality: Mediation of Subjective Well-Being and Academic Resilience in Students

Azam Zare Mirkabad[1], Meysareh Keramati[2], Zahra Mohammadzadeh[1*]

[1] Ph.D. in Educational Psychology, Faculty of Literature, Humanities and Social Sciences, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

[2] Ph.D. in Educational Psychology, Garmsar Branch, Islamic Azad University, Garmsar, Iran.

[3] Ph.D. in Educational Psychology, Faculty of Literature, Humanities and Social Sciences, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

*** Corresponding author:** mohammadzadeh4850@yahoo.com

Received: 2026-02-22 **Accepted:** 2026-03-14 **Publication:** 2026-03-21

Abstract

Introduction: Mental health and positive cognitive attitudes are key factors in explaining students' academic success. Among them, students' psychological capital plays a pivotal role in creating motivation and expectations of success in them. Purpose: The present study aimed to test the mediation of subjective well-being and academic resilience in the relationship between academic optimism and academic vitality in first-year high school students. Methodology: The research method was descriptive-correlational and based on the structural equation model (SEM). The statistical population of the study was female students in the first year of high school in Tehran in the academic year 2024-2025. The research sample was 212 students who were selected using multi-stage cluster sampling method. To collect data, the students completed the Shannon-Moran, Bankole, Mitchell, and Moore (2013) academic optimism questionnaire, Dehghanizadeh and Chari's academic vitality (2012), Tennant et al.'s Subjective Well-Being Questionnaire (2007), and Samuels' academic resilience (2004). The data were processed using the correlation matrix method and AMOS software to determine the fit of the causal model (path coefficient). Findings:: The results showed that the structural model using structural equation modeling is in the range of appropriate fit, which indicates the appropriate fit of the overall research model to the data. Academic optimism has a direct and significant effect on students' academic resilience (P≥0.01). Academic resilience has a direct and significant effect on students' academic vitality (P≥0.01). Academic optimism has a direct and significant effect on students' subjective well-being (P≥0.01). Subjective well-being has a direct and significant effect on students' academic vitality (P≥0.01). Academic optimism has a direct and significant effect on students' academic vitality (P≥0.01). Also, the total path coefficient between academic optimism and academic vitality was significant. Academic optimism, academic resilience, and well-being together explain 27 percent of the variance of the academic vitality variable. Result: By planning and implementing educational measures, holding educational classes in schools, the level of academic optimism, academic vitality, mental well-being, and academic resilience in students can be strengthened.

Keywords: Academic optimism, Academic vitality, Mental well-being, Academic resilience, Students

© 2019 Journal of New Approach to Children's Education (JNACE)

This work is published under CC BY-NC 4.0 license. **© 2022 The Authors.**

How to Cite This Article: Keramati, M & et al. (2026). The Relationship Between Academic Optimism and Academic Vitality: Mediation of Subjective Well-Being and Academic Resilience in Students. *JNACE*, 7(4): 259-274.

فصلنامه رویکردی نو بر آموزش کودکان
مقاله پژوهشی
زمستان ۱۴۰۴، دوره ۷، شماره ۴
DOI: 10.22034/naes.2026.577289.1852
ISSN: 2716-9766
GrossMark

رابطه خوش بینی تحصیلی با سرزندگی تحصیلی: نقش میانجی بهزیستی ذهنی و تاب آوری تحصیلی در دانش آموزان

اعظم زارع میرک آباد[۱]، میسره کرامتی[۲]، زهرا محمدزاده[۳*]

[۱] دکتری روانشناسی تربیتی، دانشکده ادبیات، علوم انسانی و اجتماعی واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
[۲] دکتری روانشناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد گرمسار، گرمسار، ایران
[۳] دکتری روانشناسی تربیتی، دانشکده ادبیات،علوم انسانی و اجتماعی واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
* نویسنده مسئول: mohammadzadeh4850@yahoo.com

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۴/۱۲/۰۳ **تاریخ پذیرش مقاله:** ۱۴۰۴/۱۲/۲۳ **تاریخ چاپ مقاله:** ۱۴۰۵/۰۱/۰۱

چکیده

زمینه و هدف : هدف آزمون میانجی گری بهزیستی ذهنی و تاب آوری تحصیلی در رابطه بین خوش بینی تحصیلی با سرزندگی تحصیلی در دانش آموزان بود.

روش پژوهش : توصیفی- همبستگی و مبتنی بر مدل معادلات ساختاری (SEM) بود .جامعه آماری پژوهش دانش آموزان دختر دوره اول متوسطه شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ بودند. نمونه پژوهش۲۱۲دانش آموز بود که با روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شدند. برای جمع آوری داده ها دانش آموزان پرسشنامه های خوش بینی تحصیلی اسچنن-موران،بانکول،میتچل و مور (۲۰۱۳) ، سرزندگی تحصیلی دهقانی زاده و چاری (۱۳۹۱)، بهزیستی ذهنی تنانت و همکاران(۲۰۰۷) و تاب آوری تحصیلی ساموئلز(۲۰۰۴) تکمیل کردند. داده ها با روش ماتریس همبستگی و برای تعیین برازش مدل علّی (ضریب تعیین مسیر)با نرم افزار AMOS پردازش شدند.

یافته ها :نتایج نشان داد مدل ساختاری با استفاده از مدلیابی معادلات ساختاری در محدوده برازش مناسب قرار دارند که این بیانگر برازش مناسب مدل کلی پژوهش بر داده‌ها است خوش بینی تحصیلی اثر مستقیم و معناداری بر تاب آوری تحصیلی دانش آموزان دارد(P≥۰/۰۱). تاب آوری تحصیلی اثر مستقیم و معناداری بر سرزندگی تحصیلی دانش آموزان دارد(P≥۰/۰۱). خوش بینی تحصیلی اثر مستقیم و معناداری بر بهزیستی ذهنی دانش آموزان دارد(P≥۰/۰۱). بهزیستی ذهنی اثر مستقیم و معناداری بر سرزندگی تحصیلی دانش آموزان دارد(P≥۰/۰۱). خوش بینی تحصیلی اثر مستقیم و معناداری بر سرزندگی تحصیلی دانش آموزان دارد(P≥۰/۰۱). همچنین ضریب مسیر کل بین خوشبینی تحصیلی به سرزندگی تحصیلی معنادار بود.خوشبینی تحصیلی، تاب آوری تحصیلی و بهزیستی مجموعاً ۲۷ درصد از واریانس متغیر سرزندگی تحصیلی را تبیین می‌کنند.

نتیجه گیری: می توان با برنامه ریزی ها و برگزاری کلاس های آموزشی در مدرسه میزان سرمایه های روانشناختی را در دانش آموزان افزایش داد.

واژگان کلیدی: تاب آوری تحصیلی، خوش بینی تحصیلی، دانش آموزان، سرزندگی تحصیلی

تمامی حقوق نشر برای فصلنامه رویکردی نو بر آموزش کودکان محفوظ است.

شیوه استناد به این مقاله: زارع میرک آباد، اعظم؛ کرامتی، میسره؛ محمدزاده، زهرا.(۱۴۰۴). رابطه خوش بینی تحصیلی با سرزندگی تحصیلی: نقش میانجی بهزیستی ذهنی و تاب آوری تحصیلی در دانش آموزان. *فصلنامه رویکردی نو بر آموزش کودکان* ، ۷(۴): ۲۵۹-۲۷۴.

مقدمه

آموزش و پرورش، به عنوان رکن اصلی توسعه اجتماعی، همواره در جستجوی راهکارهایی برای ارتقاء عملکرد تحصیلی و سلامت روان دانش‌آموزان بوده است. (احمدیان، جهانی، حیدری ظاهروند، جوادی، ۱۴۰۲). در گذشته، تمرکز بر هوش شناختی و مهارت‌های فنی بود؛ اما روان‌شناسی تربیتی نوین، به طور فزاینده‌ای بر اهمیت

منابع روان‌شناختی مثبت و عوامل غیرشناختی در پیش‌بینی موفقیت‌های تحصیلی تأکید دارد. در این راستا، سازه‌هایی چون سرزندگی تحصیلی[1]، خوش‌بینی تحصیلی[2]، تاب‌آوری تحصیلی[3] و بهزیستی ذهنی[4]، به عنوان سرمایه‌های روان‌شناختی حیاتی دانش‌آموزان مطرح شده‌اند که به آن‌ها کمک می‌کنند تا چالش‌های محیط آموزشی را مدیریت کرده و با انگیزه و پشتکار به مسیر یادگیری ادامه دهند (شیروانی، ۱۴۰۴). سرزندگی تحصیلی به این واقعیت اشاره دارد که می تواند دانش آموزان را توانا کند تا به طور موفقیت آمیزی با موانع و چالش های تحصیلی همچون نمرات ضعیف، فشار امتحان ،تکالیف سخت و دشواری که در طول تحصیل و مدرسه رخ می دهد مقابله کنند(قمری، ۱۴۰۱). این مفهوم به پاسخ مثبت، سازنده و انطباقی به انواع چالش ها و موانعی که در عرصهٔ مداوم و جاری تحصیلی، تجربه. می شوند، اشاره دارد (Putwain, Connors, Symes & Douglas-Osborn, 2020). همچنین نوعی تجربهٔ خاص روانشناختی است که افراد در خود احساس شور زندگی و روحیه می کنند. بنابراین یکی از شاخص های مهم در یادگیری موفق و ثمربخش سرزندگی تحصیلی است که باعث اثبات تواناییها و پیشرفتهای علمی می شود(رضایی، ۱۴۰۲). دانش آموزان سرزنده، با وجود مشکلات اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی در سطح بالایی موفق می شوند ، انگیزش تحصیلی قویتری دارند، به آینده تحصیلی امیدوارترند و خودکارآمدی بیشتری احساس می کنند. سرزندگی افراد تأثیر شگرفی برافزایش توان مقابله ای دانش آموزان در مقابل مشکلات تحصیلی آنان خواهد داشت. وقتی فرد کاری را به طور خودجوش انجام می دهد، نه تنها احساس خستگی و ناامیدی به او دست نمی دهد، بلکه احساس می کند انرژی و نیروی او افزایش یافته است .به طور کلی، حس درونی سرزندگی، شاخص معنادار برای سلامت ذهنی است (افضلی، اسماعیلی و نقش، ۱۳۹۸). نتایج پژوهش حیدری ممقانی و حسین پور(۱۳۹۹) حاکی از آن بود یکی از عوامل تاثیر گذار بر موفقیت یا سازگاری تحصیلی دانش آموزان سرزندگی تحصیلی است. بهادری جهرمی، چراغ پور و پایان(۱۳۹۸) در پژوهشی دیگر به این نتیجه رسیدند که سرزندگی تحصیلی،انگیزش پیشرفت،و خوش بینی تحصیلی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه مثبت و معناداری دارد. نتایج پژوهش Kim & Park (2023) نیز حاکی از ان بود سرزندگی تحصیلی با خوش بینی تحصیلی ارتباط دارد. بنابراین یکی دیگر از سرمایه های روانشناختی که با سرزندگی تحصیلی در دانش آموزان ارتباط دارد،خوش بینی تحصیلی است. خوش بینی تحصیلی یک باور مثبت فردی است، و اطمینان به این باور است که او از نظر تحصیلی موفق خواهد بود، و همین باور موجب میشود انتظار موفقیت و انگیزه دانش آموز افزایش یابد. خوشبینی تحصیلی به ایجاد محیط مثبت در مدرسه کمک می کند و موجب احساس کارآمدی دانش آموزان می شود. این سازه به عنوان الگوی شناختی مثبت و انتظارات مطلوب درباره نتایج آتی تحصیل تعریف می‌شود، یک محرک درونی قوی برای تعهد به اهداف بلندمدت است.(یوسفوند، قدمپور، صادقی، غلامرضایی، ۱۳۹۸) پژوهش‌ها این سازه را به عنوان یک عامل محافظتی می‌شناسند که از شکل‌گیری احساس درماندگی آموخته‌شده جلوگیری می‌کند.خوش‌بینی تحصیلی، به عنوان یک سبک تبیینی مثبت نسبت به نتایج و انتظارات آتی، پیش‌بینی‌کننده قدرتمندی برای استمرار تلاش و بازیابی در مواجهه با چالش‌های آموزشی است. این سازه، با تقویت خودکارآمدی ادراک‌شده و کاهش ترس از شکست، زمینه‌ساز یک رویکرد فعالانه به یادگیری می‌شود. دانش‌آموزانی که شکست‌ها را موقتی و ناشی از عوامل غیرقابل کنترل می‌دانند (دیدگاه خوش‌بینانه)، توانایی بیشتری در حفظ سطح بالای انرژی و انگیزه در مواجهه با موانع کوچک روزمره نشان می‌دهند؛ این توانایی همان سرزندگی تحصیلی است. (بابلان و کریمیان پور، ۱۳۹۹) نتایج پژوهش Cheung & Li (2022) نشان داد خوش‌بینی تحصیلی موجب افزایش سرزندگی از طریق کاهش فرسودگی و افزایش هیجان‌های مثبت تحصیلی است . یافته های پژوهش Palos, Maricutoiu & Costea .(2019) نیز نشان داد همبستگی مثبت و معناداری میان خوش‌بینی تحصیلی و سرزندگی تحصیلی است و خوش‌بینی را به عنوان مؤلفه‌ای اساسی برای حفظ نشاط و پایداری دانش‌آموز در محیط مدرسه معرفی نمودند. این باور به ما می گوید که در صورت برقراری روابط اعتمادآمیز بین دانش آموزان و کادر آموزشی، وجود ویژگی های تأکید تحصیلی در محیط و به دنبال آن شکل گیری احساس یگانگی با محیط آموزشی، فرد در مسیر پیشرفت انگیزهٔ بالایی کسب می کند و به موفقیت دست می یابد. Davidson, Smith & Chen (2019) در مطالعه‌ای دیگر بر روی دانش‌آموزان مقطع دبیرستان، دریافتند که خوش‌بینی تحصیلی به طور قابل توجهی سرزندگی تحصیلی را پیش‌بینی می‌کند. نتایج پژوهش ملائی، حجازی، یوسفی افراشته و مروتی (۱۳۹۹) نیزحاکی از آن بود که خوشبینی تحصیلی با سرزندگی تحصیلی رابطه معناداری دارد. García-Moya, Moreno & Jiménez-Iglesias, 2022) نیز در پژوهش خود نشان دادند دانش‌آموزان خوش‌بین‌تر معمولاً احساس سرزندگی و انگیزش بالاتری در مدرسه دارند .بنابراین خوش‌بینی تحصیلی به عنوان یک منبع شناختی مثبت، انتظار موفقیت را تقویت می‌کند، اما این خوش‌بینی برای تبدیل شدن به عملکرد پایدار در محیط‌های چالشی نیازمند یک سازوکار تطبیقی قوی به نام تاب آوری تحصیلی است.(Liu, Zhang, Ji & Yang, 2018) تاب آوری

تحصیلی توانایی رویارویی با مشکلات تحصیلی است که این مشکلات موجب کاهش سرزندگی و خوش بینی و مشارکت تحصیلی یا کناره گیری و کاهش پیشرفت تحصیلی می شود. تاب اوری تحصیلی موجب افزایش احتمال موفقیت تحصیلی دانش آموزن با وجود دشواری ها در زندگی تحصیلی می شود .(Hwang & Shin, 2018) دانش آموزانی که تاب آوری تحصیلی دارند، حتّی با وجود رویدادهای فشارزا و شرایطی که می تواند آنها را در خطر عملکرد ضعیف و نهایتاً در موقعیت رها کردن مدرسه قرار دهد، انگیزه بالا وعملکرد خوبی دارندهمچنین این دانش آموزان قادرند به صورت مؤثر و کارآمد در گروه خود فعالیت کنند و روابط دوستانه بهتری را شکل دهند که این امر سازگاری بهتر آنان را در مدرسه در پی خواهد داشت .(May Jones, 2019). بنابراین، تاب آوری تحصیلی به عنوان یک متغیر انگیزشی-عاطفی میتواند جهت مقابله با استرسها و مشکلات تحصیلی(خوش بینی و سرزندگی تحصیلی) به یادگیرنده کمک کند . (انوری و میکائیلی منیع،۱۴۰۰).خوش‌بینی تحصیلی نیز ، با فراهم آوردن یک سبک تبیینی مثبت (تفسیر رویدادهای منفی به عنوان موقت و خاص)، به طور مستقیم بر ارتقاء ظرفیت دانش‌آموز برای مقاومت در برابر استرس‌ها و چالش‌های تحصیلی تأثیر می‌گذارد و بدین ترتیب، تاب‌آوری را تقویت می‌کند.سپس، تاب‌آوری تحصیلی به عنوان یک متغیر میانجی، خوش‌بینی را به سرزندگی تحصیلی پیوند می‌دهد. (سبزی ، جودکی و دانش پایه،۱۴۰۳). دانش‌آموزانی که از منابع خوش‌بینی برای ساختن تاب‌آوری بهره می‌برند، نه تنها از شکست‌ها دلسرد نمی‌شوند، بلکه تجربه موفقیت در غلبه بر موانع (که ماهیت تاب‌آوری است) مستقیماً حس توانمندی و پایداری رفتاری لازم برای بازیابی سریع (سرزندگی) را تقویت می‌کند. مدل‌های مبتنی بر نظریه منابع شناختی این رابطه را تأیید می‌کنند؛ به گونه‌ای که خوش‌بینی منابع اولیه را فراهم کرده، تاب‌آوری منابع عملیاتی را ایجاد می‌کند تا سرزندگی به عنوان نتیجه مطلوب بروز یابد.(Putwain, Connors, Woods, Nicholson & Symes, 2022) وقتی نوجوان با موفقیت از یک بحران تحصیلی عبور می‌کند، این تجربه به عنوان شاهدی عینی، سبک تبیینی او را تقویت می‌کند. این امر باعث می‌شود که خوش‌بینی او از یک انتظار صرف به یک باور عمیق و مبتنی بر شواهدتبدیل شود. در نتیجه، تاب‌آوری تحصیلی، به مرور زمان، سطح خوش‌بینی و سرزندگی تحصیلی نوجوان را پایدارتر و مستحکم‌تر می‌سازد. همچنین تاب‌آوری به عنوان یک منبع روانشناختی عمل می‌کند که به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا موانع تحصیلی را مدیریت کنند، که این خود منجر به حفظ احساس خوش‌بینی و سرزندگی می‌شود (Peterson & Byron, 2024). نتایج پژوهش ها ی دیگر نیز حاکی از رابطه مثبت و معنادار خوش بینی تحصیلی با عملکرد تحصیلی، انگیزه، تاب آوری و بهزیستی بود (احمدی،جدیدی،خلعتبری، ۱۳۹۸؛ Yun, Hiver & Al-Hoorie, 2018) نتایج پژوهش کریمیان و قیاسی دهقان (۱۴۰۱) نشان داد بین تاب آوری تحصیلی و سرزندگی تحصیلی رابطه معنادار وجود دارد. نتایج پژوهش سبزی و همکاران(۱۴۰۳) نیز حاکی از ان بود خوشبینی تحصیلی و تاب آوری پیشبینی کننده سرزندگی تحصیلی دانش آموزان هستند. عباس زاده (۱۴۰۱) در پژوهش خود نشان داد درارتباط بین ساختار هدف کلاس و خوشبینی تحصیلی ،تاب آوری تحصیلی نقش میانجی دارد و در نتیجه بین تاب آوری تحصیلی با خوش بینی تحصیلی رابطه مثبت معنی داری برقراراست. نتایج پژوهش بساک، بهجتی اردکانی، محمدپناه اردکان، و عباسی (۱۴۰۳) نیز نشان داد خوش‌بینی تحصیلی با تاب‌آوری و عملکرد تحصیلی اثر مستقیم و معناداری دارد. López-Martínez, Pérez-Fernández & García-González (2024) نیز در پژوهش خود نشان دادند افراد با سطح بالای تاب‌آوری و خوش‌بینی در موقعیت‌های فشار تحصیلی احساس خستگی کمتری دارند و انرژی هیجانی بیشتری حفظ می‌کنند. نتایج پژوهش Zhou & Yu (2024) نیز حاکی از ان بود. خوش‌بینی تحصیلی با تقویت سطوح تاب‌آوری فرد، به طور غیرمستقیم بهزیستی روانی بالاتری را پیش‌بینی می‌کند. این یافته نقش تاب‌آوری را به عنوان یک مکانیسم کلیدی در تبدیل باورهای مثبت به پیامدهای عینی بهزیستی برجسته می‌سازد. بنابراین، علاوه بر تاب‌آوری تحصیلی (مقاومت در برابر چالش‌های بزرگ) بهزیستی ذهنی نیز به عنوان ساز و کارهای درونی عمل می‌کند که نهایتاً می تواند سطح سرزندگی تحصیلی دانش‌آموز را افزایش دهند. در واقع، دانش‌آموزی که تاب‌آور است و از وضعیت تحصیلی خود راضی است (بهزیستی ذهنی)، توانایی بیشتری در حفظ روحیه و ادامه تلاش پس از مواجهه با شکست‌های کوچک خواهد داشت از سوی دیگر خوش‌بینی تحصیلی نیز نه تنها یک پیش‌بینی‌کننده مستقیم برای پیامدهای مطلوب تحصیلی است، بلکه از طریق ارتقاء وضعیت عاطفی و شناختی کلی دانش‌آموز، زمینه را برای سرزندگی فراهم می‌آورد. بهزیستی ذهنی نیز به عنوان یک میانجی روان‌شناختی محوری در این مسیر عمل می‌کند (Collie, 2020). بهزیستی ذهنی شامل ارزیابی‌های شناختی فرد از رضایت زندگی و تعادل عاطفی بین هیجان‌های مثبت و منفی است (Ciarrochi, Sahdra, Parker & Kashdan, 2022) بهزیستی دانش آموزان به معنای مداخله زودهنگام با مهیا کردن حمایت قابل دسترس بوده و برای دانش آموزان، بهترین فرصت به منظور غلبه بر مشکلات و مسائلی که در حال حاضر زندگی آنها را تحت تاثیر قرار داده است، می باشد (عزیزی، ۱۴۰۲)

بهزیستی سازه ای چند بعدی است و مجموعه ای از ویژگی های مثبت مانند پیشرفت تحصیلی، اهداف پیشرفت، توانایی مقابله با موقعیت های دشوار تحصیلی، سلامت جسمانی و روانی و روابط موثر را به دنبال دارد(Lin & Hsu, 2020) بنابراین جهت گیری خوشبینانه و امید به موفقیت در زندگی می تواند حاصل کارکرد بهزیستی ذهنی و عاطفه مثبت باشد که این امر موجب افزایش و بهبود انگیزش برای تلاش بیشتر و احساس خوشبینی و سرزندگی تحصیلی شود. (Ciarrochi et al, 2022). به عبارت دیگر، خوش‌بینی تحصیلی، از طریق تفسیر مثبت رویدادهای آموزشی و انتظارات آتی، به طور محسوسی سطح هیجانات مثبت را افزایش داده و منابع درونی فرد برای مقابله با استرس را بهبود می‌بخشد که مستقیماً به بهزیستی ذهنی بالاتر منجر می‌شود درگام بعدی، بهزیستی ذهنی ارتقا یافته، عاملی حیاتی در حفظ سرزندگی تحصیلی است؛ زیرا دانش‌آموزانی که از نظر ذهنی سالم‌تر هستند، از نظر عاطفی انعطاف‌پذیرتر بوده و توانایی بیشتری برای بازیابی سریع انرژی شناختی خود پس از مواجهه با چالش‌ها دارند، که این امر جوهر سرزندگی محسوب می‌شود (Zhou, & Yu, 2024). نتایج پژوهش عزیزی(۱۴۰۲) حاکی از آن بود بهزیستی مدرسه با خوش بینی تحصیلی رابطه منفی و بهزیستی مدرسه با تاب آوری تحصیلی دارای رابطه مثبت و معنادار است. نتایج پژوهش هدایت و صادق زاده(۱۳۹۹) نیز نشان داد که بین ارتباط با مدرسه، بهزیستی تحصیلی و سرزندگی تحصیلی با هیجانات تحصیلی رابطه معناداری وجود دارد .نتایج پژوهش حسین زاده، حسینی خواه، رفیعی و اسمعیل پور (۱۴۰۳) نیز حاکی از ان بود بین مولفه های خوش بینی تحصیلی و سرزندگی تحصیلی با مولفه های بهزیستی مدرسه (علاقمندی به مدرسه، خودکارآمدی ادراک شده تحصیلی و رفتارهای مخرب) رابطه ای معنی دار وجود دارد. Rand & Cheavens (2020) در پژوهش خود گزارش کردند خوش‌بینی و امید هر دو پیش‌بینی‌کننده‌ی مثبت عملکرد تحصیلی و بهزیستی ذهنی هستند. نتایج پژوهش فلاح چای (۱۴۰۲) نشان داد که همبستگی مثبت و معناداری بین بهزیستی روانشناختی و تاب آوری و سرزندگی وجود دارد. بنابراین دوره نوجوانی دوره‌ای است که هویت‌یابی تحصیلی در آن شکل می‌گیرد و فشار اجتماعی /تحصیلی افزایش می‌یابد. این امر اهمیت مطالعه سرمایه های روانشناختی (خوش بینی تحصیلی،سرزندگی تحصیلی، بهزیستی ذهنی و تاب آوری تحصیلی) را در این مرحله نشان می‌دهد. از سوی دیگر در سال‌های اخیر، پژوهش‌های متعددی بر روی رابطه بین خوش‌بینی تحصیلی و سرزندگی تحصیلی در میان دانش‌آموزان انجام شده‌اند. با این حال، خلاهای پژوهشی در این حوزه به وضوح وجود دارند. از یک سو بسیاری از مطالعات بر روی روابط مستقیم بین این سازه‌ها تمرکز داشته‌اند و نقش میانجی مواردی چون بهزیستی ذهنی و تاب‌آوری تحصیلی به طور کامل مورد بررسی قرار نگرفته است. از سوی دیگر تحقیقات کمی به بررسی تأثیرات متقابل این سازه‌ها بر روی دانش اموزان دوره اول متوسطه پرداخته است به این ترتیب، این مطالعه تلاش دارد تا با بررسی نقش میانجی بهزیستی ذهنی و تاب‌آوری تحصیلی در رابطه بین خوش‌بینی تحصیلی با سرزندگی تحصیلی، برخی از این خلاهای پژوهشی را پر کند و بینش‌های جدیدی را در این حوزه ارائه دهد. نتایج این پژوهش می‌تواند به درک بهتر از چگونگی تقویت سرزندگی تحصیلی در دانش‌آموزان کمک کرده و راهکارهایی را برای بهبود روند یادگیری و بهزیستی آموزشی ارائه دهد. در همین راستا، سوال های پژوهش این است آیا خوش بینی تحصیلی اثر مستقیم و معناداری بر تاب آوری تحصیلی دانش آموزان دارد؟آیا تاب آوری تحصیلی اثر مستقیم و معناداری بر سرزندگی تحصیلی دانش آموزان دارد؟ آیا خوش بینی تحصیلی اثر مستقیم و معناداری بر بهزیستی ذهنی دانش آموزان دارد؟ آیا بهزیستی ذهنی اثر مستقیم و معناداری بر سرزندگی تحصیلی دانش آموزان دارد؟ آیاخوش بینی تحصیلی اثر مستقیم و معناداری بر سرزندگی تحصیلی دانش آموزان دارد؟

روش پژوهش

روش پژوهش حاضر با در نظر گرفتن هدف آن، بنیادی است و با توجه به اینکه مداخله ا ی در ایجاد داده ها صورت نگرفته، توصیفی از نوع همبستگی است. همچنین این پژوهش از نوع مدلیابی معادلات ساختاری است و هدف آن بررسی رابطه سازهای نهان برونزاد و درونزاد موجود در مدل است. جامعه آماری پژوهش، کلیه دانش آموزاندختر مقطع متوسطه دوره اول(پایه هفتم تا نهم)شهر تهران منطقه ۱۲ در سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳ بود. برای تعیین حجم نمونه از اصول تعیین حجم نمونه در مدل یابی معادلات ساختاری استفاده شد. درباره حجم نمونه در پژوهش های مربوط به روش تحقیق همبستگی از نوع مدلیابی معادلات ساختاری نظرات گوناگون وجود دارد ولی همه بر این موضوع توافق دارند که الگویابی تحلیل مسیر، شبیه تحلیل عامل از فنون آماری است که با نمونه بزرگ قابل اجرا است (Tabachnick & Fidell, 2007).

Boomsma(1983) به نقل از Tabachnick & Fidell (2001) حداقل حجم ۲۰۰ نفر را برای برازش مدل کافی دانسته است.بر اساس ملاک های ورود و با در نظر گرفتن احتمال ریزش ۲۱۴ نفر دانش آموز دختر دوره اول متوسطه (پایه هفتم تا نهم) با روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شدند. در نهایت دو نفر به دلیل عدم تکمیل پرسشنامه ها حذف شدند و داده های مربوط به ۲۱۲ نفر وارد

مرحله تحلیل شد.معیارهای ورود انتخاب نمونه برای پژوهش عبارت بودند از: تمایل جهت شرکت در پژوهش، امضای رضایتنامه کتبی والدین جهت شرکت آگاهانه در پژوهش، عدم تجدید در نیمسال قبل، پاسخ دادن کامل تمامی سوالات پرسشنامه ها، معیارهای خروج عبارتند از : عدم تمایل جهت شرکت در پژوهش، عدم تمایل برای تکمیل پرسشنامه های پژوهش و سابقه تکرار پایه ، دانش‌آموزانی که در پرسشنامه‌ها الگوهای پاسخ‌دهی نامعتبر از خود نشان دهند. جمع آوری داده ها براساس پرسشنامه های خوش بینی تحصیلی Tschannen-Moran, Bankole, Mitchell (2013) ، سرزندگی تحصیلی دهقانی زاده و چاری (۱۳۹۱)، بهزیستی ذهنی Tennant, Hiller, Fishwick, Platt, Joseph, Weich, Parkinson, Secker & Stewart-Brown (2007) تاب آوری تحصیلی Samuels (2004) صورت گرفت.

ابزارپژوهش

پرسشنامه خوش بینی تحصیلی[۵](AIQ)

پرسشنامه خوشبینی تحصیلی دانش آموز توسط Tschannen-Moran et al (2013) ساخته شده و دارای ۲۱ گویه است . این پرسشنامه دارای سه خرده مقیاس تأکید تحصیلی دانش آموزان ،اعتماد دانش آموزان به معلمان و احساس هویت دانش آموزان نسبت به مدرسه است. روایی و پایایی پرسشنامه نیز در پژوهش Tschannen-Moran et al (2013) ، برای هر یک از خرده مقیاس ها با روش آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۹۳، ۰/۹۶، ۰/۹۷ به دست آمد که نشان از مطلوب بودن پایایی پرسشنامه دارد. پایایی پرسشنامه در پژوهش مرادی، سلیمانی، خشاب؛ شهاب زاده؛ صباغیان بغدادآباد؛ دهقانی زاده (۱۳۹۳) برای هر یک از خرده مقیاس ها با روش آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۹۱، ۰/۸۶، ۰/۸۹ و برای کل ابزار ۰/۹۲ به دست آمد. همسانی درونی بر اساس آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر، ۰/۸۱ محاسبه گردید.

پرسشنامه سرزندگی تحصیلی[۶]

پرسشنامه توسط دهقانی زاده و حسین چاری در سال (۱۳۹۱) بر مبنای مدل سرزندگی تحصیلی Martin & Marsh (2006) طراحی و تدوین گردیده است. این پرسشنامه دارای ۹ گویه است. نمره گذاری آن بر پایه طیف لیکرت ۵ درجه ای از کاملا مخالف (۱)تا کاملا موافق (۵)انجام شد. دامنه همبستگی گویه ها با نمره کل بین ۰/۵۱ تا ۰/۶۸ بیانگر این است که گویه ها از همسانی درونی و ثبات رضایت بخشی برخوردار هستند. دهقانی زاده و چاری (۱۳۹۱)ضریب آلفای کرونباخ و پایایی باز آزمایی را به ترتیب ۰/۸۰ و ۰/۷۳ گزارش کردند .روایی محتوایی و صوری و ملاکی این پرسشنامه را نیز مناسب ارزیابی نمودند. در مطالعه حاضر روایی محتوایی پرسشنامه توسط اساتید متخصص تأیید شد همچنین پایایی پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۹ به دست آمد.

پرسشنامه بهزیستی ذهنی وارویک ادینبورگ[۷](WEMWBS)

مقیاس بهزیستی ذهنی در سال ۲۰۰۷ توسط تنانت و همکاران دوین گردید . این مقیاس دارای ۱۴ گویه است .که پاسخ سوالات بر اساس طیف ۵ رتبه ای لیکرت تنظیم شده و به صورت هیچ وقت(۰) تا همه اوقات(۵) نمره گذاری می شود. ضریب الفای کرونباخ این مقیاس برای نمونه دانش آموزی ۰/۸۹ و برای افراد جامعه ۰/۹۱.و ضریب پایایی بازآزمایی(به فاصله ۱هفته)۰/۸۳ به دست آمده است. اعتبار همزمان آن نیز با استفاده از ازمون همبستگی در سطح بالا و معنی دار بوده است (رجبی، ۱۳۹۱). پایایی مقیاس در پژوهش حاضر با ظریف الفای کرونباخ ۰/۹۵ به دست آمد که نشان دهنده پایایی مطلوب این مقیاس است.

پرسشنامه تاب آوری تحصیلی [۸](ARI)

این ابزار سنجش توسط Samuels (2004) ساخته شد. پرسشنامه ۴۰ سؤال دارد. نمره گذاری آن بر پایه طیف لیکرت ۵ درجه ای از کاملا مخالف (۱)تا کاملا موافق (۵)انجام شد. پرسشنامه در نسخه اصلی توسط Samuels (2004) اعتبار یابی شده که با روش آلفای کرونباخ پایایی کل پرسشنامه را ۰/۸۹ گزارش نمود. روایی سازه پرسش نامه نیز در پژوهش وی مطلوب ارزیابی

شد. در ایران، این پرسشنامه توسط سلطانی نژاد، آسیابی، ادهمی، توانایی یوسفیان (۱۳۹۳) هنجاریابی شد .مطالعه بر روی دو نمونه دانش اموزی و دانشجویی انجام شد. در هنجار ایرانی تعداد سؤالات این پرسشنامه به ۲۹ سؤال تقلیل یافته است که دارای سه خرده مقیاس مسئله محوری، جهت گیری آینده و مهارتهای ارتباطی است. پایایی ابزار با روش الفای کرونباخ در نمونه دانش اموزان بین۰/۶۳تا۰/۷۷ و در نمونه دانشجویان بین۶۲/ ۰تا ۰/۷۶محاسبه شد که نشان دهنده پایایی و همسانی درونی بالا بود. در مطالعه حاضر روایی محتوایی پرسشنامه توسط اساتید متخصص تأیید شد همچنین پایایی پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۷۸دست آمد.

شیوه اجرای پژوهش

روند انتخاب نمونه در مطالعه حاضر بدین صورت بود که ابتدا با مسئول مربوطه اداره آموزش و پرورش منطقه۱۲ مذاکره شده و

پس از جلب موافقت آنها و دریافت مجوز و لیست مدارس و امضای قرارداد اخلاقی توسط پژوهشگر، برای انتخاب اعضای گروه نمونه، از بین مدارس منطقه ۱۲ ،۶ مدرسه متوسطه دخترانه (دوره اول) سپس از هر مدرسه ۶کلاس(دوکلاس پایه هفتم، دوکلاس پایه هشتم و دو کلاس پایه نهم) و از هر کلاس ۶-۵ نفر اقدام شد. از بین این دانش آموزان آن افرادی که نمرات لازم در ابزارهای ارزیابی و سایر ملاکهای ورود و خروج مطالعه را برآورده نمودند ۲۱۲ تعداد دانش آموز دختر برای شرکت در مطالعه انتخاب شدند. بعد از هماهنگی لازم با مدیرو کادر اجرایی مدرسه آدرس الکترونیکی پرسشنامه ها به همراه شرح اهداف، ملاحظات اخلاقی و فرم رضایت آگاهانه از طریق شبکه های اجتماعی در اختیار دانش آموزان منتخب در هر کلاس قرار گرفت همچنین برای دانش آموزان کلاس های منتخب ، اهمیت و ضرورت و نکات اخلاقی پژوهش بیان و از آنها خواسته شد تا به پرسشنامه های پژوهش کامل پاسخ دهند و هیچ گویه ای را بی پاسخ نگذارند. در نهایت به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از مدلسازی معادلات ساختاری در قالب الگویابی تحلیل مسیر با نرم افزار AMOSنسخه ۲۶ استفاده شد.

یافته های پژوهش:

یافته های جمعیت شناختی نشان داد میانگین سنی گروه شرکت کننده ۱۴/۱۹ (انحراف استاندارد= ۰/۹۰) بود. در خصوص وضعیت تحصیلات پدر از ۲۱۲ شرکت کننده ۱۹۴ نفر (۹۱ درصد) دیپلم، ۱۴ نفر (۷ درصد) لیسانس و ۴ نفر (۲ درصد) فوق لیسانس بودند. در مورد وضعیت تحصیلات مادر از ۲۱۲ شرکت کننده ۱۹۸ نفر (۹۳ درصد) دیپلم، ۱۱ نفر (۵/۵ درصد) لیسانس و ۳ نفر (۱/۵ درصد) فوق لیسانس بودند. همچنین یافته های توصیفی متغیرهای پژوهش با استفاده از شاخص های آمار توصیفی شامل فراوانی، میانگین، انحراف استاندارد، کجی و کشیدگی نمرات در جدول ۱ درج شده است .

جدول ۱: شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیرها	میانگین	انحراف استاندارد	کمینه	بیشینه	کجی	کشیدگی
خوشبینی تحصیلی	۹۲/۰۷	۷/۳۷	۶۶	۱۰۸	۱/۷۱	-۲/۱۶
سرزندگی تحصیلی	۳۰/۰۴	۷/۷۴	۹	۴۵	-۱/۱۳	۱/۶۳
تاب آوری تحصیلی	۹۲/۲۸	۱۲/۲۵	۲۹	۱۲۶	-۰/۹۴	۳/۰۲
بهزیستی	۴۲/۲۹	۸/۹۹	۱۱/۲۰	۵۶	-۱/۳۲	-۴/۴۲

شاخص‌های کجی و کشیدگی در جدول ۱ نشان می‌دهند که توزیع هیچ یک از متغیرها خارج از حالت نرمال نیست. جهت بررسی نرمال بودن، از ضریب کجی و ضریب کشیدگی استفاده شد. قدرمطلق ضریب کجی بزرگتر از ۳ تخطی از نرمال بودن داده‌ها را نشان می‌دهد. همچنین قدر مطلق ضریب کشیدگی بزرگتر از ۱۰± در تحلیل داده‌ها مسئله‌ساز است و حاکی از عدم نرمال بودن داده‌ها است. نتایج ضریب کجی و ضریب کشیدگی طبق جدول ۱ نشان داد که با توجه به معیار نرمال بودن، متغیرهای پژوهش همگی دارای قدر مطلق ضریب کجی کوچکتر از ۳ و ضریب کشیدگی کوچکتر از ۱۰ هستند و لذا تخطی از نرمال بودن داده‌ها قابل مشاهده نیست. با توجه به اینکه زیربنای تحلیل معادلات ساختاری مبتنی بر ماتریس همبستگی نمونه است، از این رو برای بررسی رابطه بین متغیرهای پژوهش از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج مربوط به این تحلیل در جدول ۲ارائه شده است

جدول۲: ماتریس همبستگی متغیرهای مطالعه

متغیرها	۱	۲	۳	۴
سرزندگی تحصیلی	۱			
خوشبینی تحصیلی	۰/۴۷**	۱		
تاب آوری تحصیلی	۰/۳۶*	۰/۳۱**	۱	
بهزیستی	۰/۴۲**	۰/۵۵**	۰/۴۰**	۱

همانطور که نتایج مندرج در جدول ۲ نشان می‌دهد، ضریب همبستگی بین سرزندگی تحصیلی با خوش بینی تحصیلی (۰/۴۷**)، تاب آوری تحصیلی (۰/۳۶*) و بهزیستی (۰/۴۲*) در سطح ۰/۰۱ معنادار است. قبل از انجام مدلسازی معادلات ساختاری، پیش فرض‌های آن مورد بررسی قرار گرفت. در مورد هم خطی چندگانه[۹]، با توجه به اینکه ضرایب همبستگی بین متغیرها کمتر از ۰/۸۵ هستند، این پیش فرض نیز محقق شده است. در شکل ۲ نتایج مربوط به این تحلیل ارائه شده است:

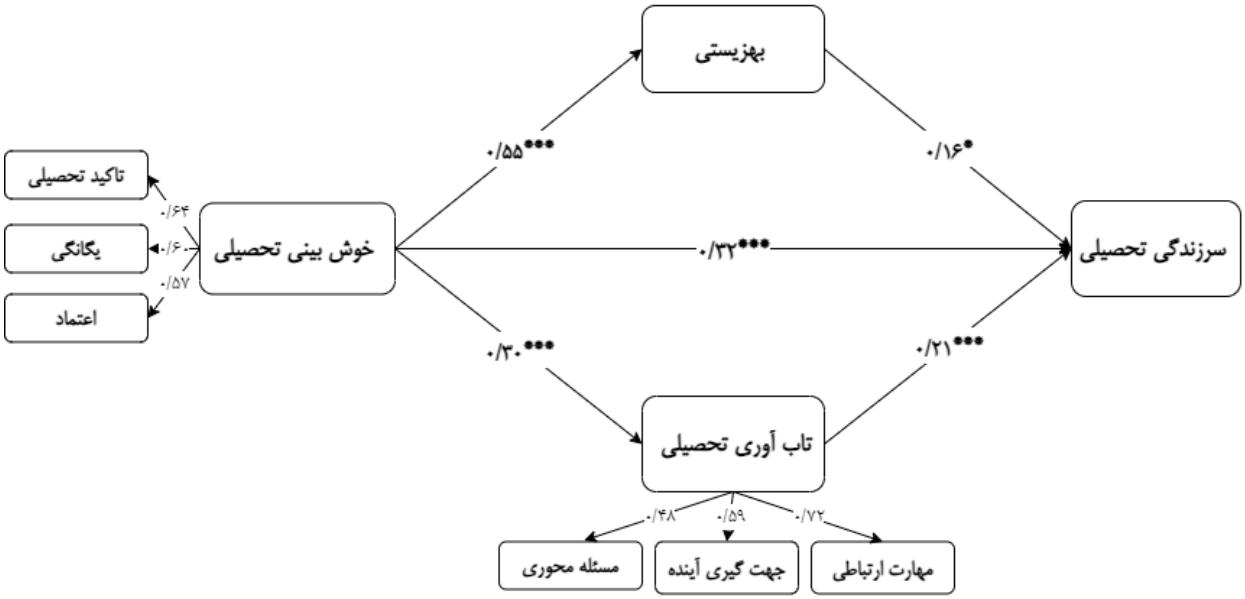

شکل ۱. ضرایب استاندارد مدل رابطه بین خوش بینی تحصیلی با سرزندگی تحصیلی دانش آموزان با میانجی‌گری بهزیستی ذهنی و تاب آوری تحصیلی

در شکل (۲)ضرایب مسیر استاندارد شده و خطاهای هر نشانگر در مدل مفهومی پژوهش در دانش آموزان دختر قابل مشاهده است. برای مدلیابی معادلات ساختاری، روش حداکثر درست نمایی برای مدل اندازه گیری به کار برده شد. به این منظور متغیر خوش بینی تحصیلی به عنوان متغیر برون‌زا و متغیرهای سرزندگی تحصیلی، بهزیستی ذهنی و تاب آوری تحصیلی به عنوان متغیرهای درون‌زا در نظر گرفته شدند. درجدول زیر شاخص های برازش مدل اندازه گیری نشان داده شده است

جدول ۳. شاخص‌های برازش مدل اندازه گیری

شاخص های برازندگی	مدل اندازه گیری	میزان کفایت برازش
مجذور کای[۱۰]	۱۹/۳۱	–
درجه آزادی مدل	۸	–
χ^2/df [۱۱]	۲/۴۱	کمتر از ۳
GFI [۱۲]	۰/۹۴	۰/۹۰ <
AGFI [۱۳]	۰/۹۷	۰/۹۰ <
CFI [۱۴]	۰/۹۱	۰/۹۰ <
NFI [۱۵]	۰/۹۳	۰/۹۰ <
CFI [۱۶]	۰/۹۸	۰/۹۰ <
RMSEA [۱۷]	۰/۰۰۴	۰/۰۸ <

شاخص‌های برازش مدل در جدول ۳ نشان داد که مدل ساختاری با استفاده از مدلیابی معادلات ساختاری در محدوده برازش مناسب قرار دارند که این نشان دهنده برازش مناسب مدل کلی پژوهش بر داده‌ها است. در جدول ۴ به ضرایب مسیر بین متغیرها در مدل ساختاری پرداخته شده است

جدول ۴: نتایج ضرایب اثرهای مستقیم و غیر مستقیم و کل متغیرهای پژوهش در مدل ساختاری

متغیرهای علی	ضرایب مسیر	تاب آوری	بهزیستی	سرزندگی تحصیلی
خوش بینی تحصیلی	مستقیم	۰/۳۰***	۰/۵۵***	۰/۳۲***
	غیرمستقیم	--	--	۰/۱۵**
	کل	--	--	۰/۴۹***
تاب آوری تحصیلی	مستقیم	--	--	۰/۲۱***
	غیرمستقیم	--	--	--
	کل	--	--	۰/۲۱***
بهزیستی	مستقیم	--	--	۰/۱۶*
	غیرمستقیم	--	--	--
	کل	--	--	۰/۱۶*

طبق نتایج جدول ۴ ضریب مسیر مستقیم خوشبینی تحصیلی به تاب آوری تحصیلی(P≤۰/۰۰۱، β=۰/۳۰)، بهزیستی (P≤۰/۰۰۱، β=۰/۵۵) و سرزندگی تحصیلی (P≤۰/۰۰۱، β=۰/۳۲) در سطح ۰/۰۰۱ معنادار است. ضریب مسیر غیرمستقیم خوشبینی تحصیلی به سرزندگی تحصیلی (P≤۰/۰۱، β=۰/۱۵) در سطح ۰/۰۱ معنادار است. ضریب مسیر کل بین خوشبینی تحصیلی به سرزندگی تحصیلی در سطح ۰/۰۰۱ معنادار است (P≤۰/۰۰۱، β=۰/۴۹). همچنین ضریب تعیین این مسیر برابر با ۰/۲۷ بود که به بیان دیگر خوشبینی تحصیلی، تاب آوری تحصیلی و بهزیستی مجموعاً ۲۷ درصد از واریانس متغیر سرزندگی تحصیلی را تبیین می‌کنند.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر،با هدف ارائه مدل ساختاری برای بررسی رابطه خوش بینی تحصیلی با سرزندگی تحصیلی با نقش واسطه ای بهزیستی ذهنی و تاب آوری تحصیلی در دانش آموزان دختر دوره متوسطه اول شهر تهران انجام گرفت. مدل پژوهش حاضر، روابط میان این متغیرها را در کنار یکدیگر و متغیرهای بهزیستی ذهنی و تاب آوری تحصیلی را به عنوان متغیرهای میانجی و در قالب یک مدل در این حیطه مورد آزمون قرار داده است که بر اساس پیشینه های انجام شده، تاکنون مدل جامعی که تمامی این روابط را در خصوص دانش آموزان دوره متوسطه اول مطرح کرده باشد، مشاهده نشده است .بر اساس نتایج به دست آمده ضریب مسیر کل بین خوشبینی تحصیلی به سرزندگی تحصیلی معنادار هستند . در مجموع نتایج یافته ها نشان داد الگوی پیشنهادی برازش خوبی بر داده ها دارد. با توجه به یافته های پژوهش خوش بینی تحصیلی اثر مستقیم و معناداری بر تاب آوری تحصیلی دانش آموزان دارد. این یافته با نتایج پژوهش های عباس زاده (۱۴۰۱) بساک و همکاران (۱۴۰۳) و Zhou & Yu (2024) همسو و هماهنگ است در تبیین میتوان چنین استدلال کرد خوش‌بینی تحصیلی (به عنوان یک انتظار مثبت نسبت به آینده) یک منابع شناختی پایدار برای فرد فراهم می‌آورد. این منبع شناختی، فرد را در برابر تفسیرهای منفی از شکست‌ها مصون می‌دارد؛ دانش‌آموز خوش‌بین، موانع را به جای یک عامل ثابت و غیرقابل تغییر، به صورت موقتی و قابل مدیریت می‌بیند. این شیوه اسنادبه طور ذاتی باعث افزایش ظرفیت بازگشت پس از تجربه ناکامی تحصیلیمی شود. افرادی که خوشبینی تحصیلی بالایی دارند، به تحصیل و موفقیت تحصیلی عمدتاً دیدی مثبت و امیدوارنه دارند و همین عاملی میشود برای اینکه به هنگام اولین شکست تحصیلی انگیزه و امید خود را از دست ندهند و به صورت تدریجی میزان تابآوری تحصیلی در آنها افزایش یابد. همچنین میتوان گفت افرادی که سطح خوشبینی تحصیلی آنها بالا است در یک موقعیت استرسزا دچار ترس و تشویش و دلهره و نهایتاً کنارهگیری از موقعیت تحصیلی، نمیشوند و لذا همین مقاومت در برابر مشکلات تحصیلی و همچنین دوری کردن از تشویش و دلهره، عاملی برای ارتقای میزان تابآوری تحصیلی میشود. افرادی که مشکلات پیش آمده را چه از بعد تحصیلی و چه از سایر ابعاد به عوامل بیرونی نسبت میدهند و بر این عقیده هستند که توانایی های بالایی برای عبور از مشکلات و رسیدن به عملکرد خوب دارند، به موفقیت های زیادی دست پیدا کرده و همین عاملی میشود تا صبر و تحمل برای غلبه بر موانع و مشکلات تحصیلی و نهایتاً تابآوری تحصیلی خود را ارتقا دهندنتیجه دیگر از یافته های پژوهش حاکی از آن بود تاب آوری تحصیلی اثر مستقیم و معناداری بر سرزندگی تحصیلی دانش آموزان دارد. یافته های پژوهش کریمیان و قیاسی دهقان(۱۴۰۱) سبزی و همکاران (۱۴۰۳) با نتایج یافته های پژوهش حاضر همسو بود. برای تبیین می توان گفت ظرفیت زیاد تاب آوری در افراد باعث می‌شود آنها

روش استدلال و نگرش متفاوتی در مواجه با مشکلات تحصیلی و دیگر موقعیت های زندگی اتخاذ کنند و در این صورت با عملکرد بهتری مواجه شوند زیرا این افراد به جای تمرکز بر مشکلات ،توجه بیشتری به ارزیابی مشکل به صورت خلاقانه می کنند در این حالت به جای اضطراب موفقیت را تجربه می کنند،تاب اوری به افراد این توانایی را می بخشد که با مشکلات تحصیلی روبرو شوند و احساس سرزندگی داشته باشند. در تبیین دیگر می توان گفت سرزندگی تحصیلی بیشتر، توانایی دانش آموزان را در مواجه با رویدادهای چالش برانگیز زندگی تحصیلی افزایش میدهد. درواقع سرزندگی تحصیلی به پاسخ مثبت دانش آموزان اشاره دارد از آنجا که تاب آوری سازگاری مثبت در مواجه با رویدادهای ناگوار زندگی است و میتواند مانع تاثیرات منفی حوادث ناخوشایند شود، لذا اثرات ناگوار مشکلات و چالشهای تحصیلی بر دانش آموزان را نیز کاهش خواهد داد . تاب آوری بهعنوان یک سرمایه روانشناختی و درون فردی، مانند یک تسهیلگر عمل میکند و میتواند فعالیتهای افراد را به سوی پیامدها و نتایج مثبت سوق دهد. درواقع چنین به نظر میرسد که تاب آوری یک نوع بینش روانشناختی در افراد ایجاد می کند که تلاشها و فعالیتهای تحصیلی را در ذهن افراد امیدبخش معنا میکند .تاب آوری به احتمال بسیار زیادی بتواند توانایی دانش آموزان را در حل مسائل دشوار تحصیلی افزایش دهد و احساسات مثبتی را در آنان ایجاد کند ، لذا این امر شرایطی را فراهم می کند که تمایل دانش آموزان به تحصیل و فعالیتهای مربوط به آن افزایش پیدا کند و به احتمال بسیار زیادی سرزندگی تحصیلی آنان را بالا ببرد (کریمیان و حسینی دهقان، ۱۴۰۲). نتیجه دیگر از یافته‌های پژوهش حاکی از آن بود خوش بینی تحصیلی اثر مستقیم و معناداری بر بهزیستی ذهنی دانش آموزان دارد. نتایج پژوهش های احمدی و همکاران(۱۳۹۸)، عزیزی(۱۴۰۲)، Rand & Cheavens (2020) با نتایج یافته های پژوهش حاضر ، همسو بوددر تبیین می توان گفت سطح کلی سلامت روان فرد (شامل ثبات عاطفی، رضایت درونی، و داشتن منابع درونی برای مقابله) مستقیماً تعیین می‌کند که فرد چقدر نسبت به آینده تحصیلی‌اش امیدوار و خودکارآمد باشد؛ زیرا وقتی فرد از نظر روانی در وضعیت مناسبی قرار دارد، مغز و سیستم شناختی او در حالتی قرار می‌گیرد که به‌طور طبیعی رویدادهای محیطی، به‌ویژه در حوزه آموزش، را مثبت‌تر تفسیر کرده و با قدرت ذهنی بیشتری برای دستیابی به اهداف تحصیلی برنامه‌ریزی و تلاش می‌کند. بهزیستی ذهنی که شامل احساس رضایت، داشتن هدف، و ظرفیت انعطاف‌پذیری روانی است، به دانش‌آموز منابع شناختی و عاطفی لازم برای مقابله با شکست‌ها را می‌دهد؛ این منابع باعث می‌شوند که فرد از سبک تبیینی خوش‌بینانه‌تری استفاده کند و باور قوی‌تری به توانایی‌های خود (عاملیت تحصیلی) پیدا نماید و نتایج مثبت در آینده را انتظار داشته باشد. در مقابل، هر موفقیت تحصیلی که ناشی از این خوش‌بینی است، مجدداً عزت نفس و حس شایستگی فرد را تقویت کرده و به افزایش سطح بهزیستی ذهنی او کمک می‌کند، که این چرخه مثبت، عملکرد تحصیلی و سلامت روان را به طور همزمان ارتقا می‌دهد.نتیجه دیگر از یافته های پژوهش حاکی از آن بود بهزیستی ذهنی اثر مستقیم و معناداری بر سرزندگی تحصیلی دانش آموزان دارد. نتایج پژوهش های هدایت و صادق زاده(۱۳۹۹) حسین زاده و همکاران (۱۴۰۳) فلاح چای (۱۴۰۲) با نتایج پژوهش حاضر همسو و هماهنگ بود. برای تبیین می توان گفت سرزندگی تحصیلی نیازمند سطح بالایی از انرژی ذهنی و عاطفی است. فردی که از بهزیستی ذهنی بالایی برخوردار است، به دلیل داشتن عواطف مثبت مکرر و معنایابی در زندگی، منابع انرژی درونی کافی برای فعال بودن و غوطه‌ور شدن در فرآیند یادگیری را دارد. به بیان دیگر، وقتی فرد از زندگی خود راضی و با مسائل درونی‌اش در صلح است، این انرژی آزاد می‌شود تا صرف یادگیری فعالانه و پرشور گردد. وقتی دانش‌آموز با اشتیاق یاد می‌گیرد و در فرآیند تحصیلی احساس ارزشمندی و کفایت می‌کند (سرزندگی)، این احساسات مثبت مستقیماً به رضایت کلی از زندگی و افزایش خودکارآمدی (که از ارکان بهزیستی است) منجر می‌شود. بهزیستی ذهنی با کاهش علائم اضطراب و نشخوار فکری همراه است. هنگامی که ذهن فرد کمتر مشغول نگرانی‌های غیرمرتبط یا منفی است، ظرفیت شناختی بیشتری برای تمرکز پیدا می‌کند. این تمرکز بالا، مسیر را برای ورود به حالت جریان یا غرقگی در هنگام مطالعه هموار می‌سازد؛ حالتی که در آن فرد کاملاً درگیر فعالیت است و سرزندگی تحصیلی به اوج خود می‌رسد.یافته دیگر پژوهش حاضر حاکی از آن بود خوش بینی تحصیلی اثر مستقیم و معناداری بر سرزندگی تحصیلی دانش آموزان دارد. نتایج پژوهش های بهادری جهرمی و همکاران(۱۳۹۸)، ملائی و همکاران(۱۳۹۹)، Kim, J., & Park, H. (2023); Cheung & Li(2022); Palos et al(2019); García-Moya et al(2022); Davidson et al (2019) با نتایج پژوهش حاضر همسو و هماهنگ بود.برای تبیین می توان گفت خوش بینی تحصیلی اطمینان فرد به این باور است که از نظر تحصیلی موفق خواهد شد. این باور موجب می شود انتظار موفقیت در دانشجویان افزایش یابد و به مرور انگیزه آن ها را برای موفقیت بالا رود. این باور متأثر از عوامل محیطی است و به برقراری رابطهٔ اعتمادآمیز بین دانشجو و کادر آموزشی و احساس یگانگی دانشجویان با کادر آموزشی منجر می شود که زمینهٔ افزایش انگیزهٔ دانشجویان در مسیر پیشرفت را فراهم کرده، و کسب موفقیت ها را برای آن ها تسهیل می کند

که خود زمینه ساز ایجاد سرزندگی تحصیلی است. در واقع، خوش بینی تحصیلی باور جمعی و مشترک کادر آموزشی است مبنی بر اینکه می توانند وضع موجود را تغییر دهند، دانش آموزان قادرند یاد بگیرند و می توانند به عملکرد تحصیلی بالا دست یابند. این نوع باور به آنها کمک می کند با ایمان به ظرفیت خود و با تلاش بر مشکلات و چالش های تحصیلی خود غلبه کرده و احساس سرزندگی بیشتری در حوزۀ تحصیلی تجربه کنند.

از محدودیت های پژوهش حاضر این است که جامعه آماری به دانش‌آموزان دختر در دوره متوسطه اول و در یک ناحیه محدود بود ؛ این محدودیت موجب کاهش تعمیم‌پذیری نتایج می‌شود. همچنین تعمیم نتایج تنها به دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه اول امکان‌پذیر است؛ نمی‌توان نتایج را به دانش‌آموزان پسر یا سایر پایه‌ها تعمیم داد.لذا انجام پژوهش در مقاطع دیگر و بر روی هر دو جنس نیز میتواند گامی در جهت حل این موضوع باشد. همنین نبود امکان پیگیری طولی برای ارزیابی پایداری رابطه میان متغیرها در گذر زمان.یکی دیگر از محدودیت های پژوهش حاضر بود. یکی از پیشنهادات پژوهشی این است که برای بررسی پایداری روابط میان خوش‌بینی، سرزندگی، تاب‌آوری و بهزیستی در گذر زمان؛مطالعات طولی انجام شود. جامعه آماری به دانش‌آموزان پسر و دوره‌های آموزشی دیگر برای افزایش تعمیم‌پذیر گسترش یابد از روش‌های ترکیبی (کمی و کیفی) برای درک عمیق‌تر از تجارب تحصیلی استفاده شود . نقش متغیرهای تعدیل‌گر مانند حمایت خانوادگی، جو مدرسه و انگیزش درونی در مدل پژوهش در نظر گرفته شود. به صورت کاربردی پیشنهاد می شود ،کارگاه‌های آموزشی برای معلمان و مشاوران مدارس با هدف آموزش راهبردهای ارتقای خوش‌بینی و تاب‌آوری تحصیلی در دانش‌آموزان طراحی و اجرا شود ، برنامه‌های مداخله‌ای گروهی در مدارس برای تقویت سرزندگی تحصیلی و بهزیستی ذهنی با مشارکت فعال دانش‌آموزان تدوین شود ، مؤلفه‌های خوش‌بینی، تاب‌آوری و سرزندگی دربرنامه‌های درسی مهارت‌های زندگی جهت بهبود سلامت روانی و انگیزش تحصیلی دانش‌آموزان گنجانده شود . همچنین همکاری میان والدین، معلمان و مشاوران برای ایجاد محیط حمایتی که زمینه‌ساز شکل‌گیری نگرش مثبت به تحصیل شود ترویج یابد .

موازین اخلاقی

اصول اخلاقی تماماً در این مقاله رعایت شده است. همه شرکت کنندگان در جریان روند پژوهش بودند .اطلاعات آنها محرمانه نگه داشته شد.

سهم نویسندگان

تمام نویسندگان در طراحی، اجراو نگارش همه بخش های پژوهش حاضر مشارکت داشته اند .

تشکر و قدردانی

از تمامی دانش‌آموزان عزیز که در انجام این پژوهش مشارکت کردند و ما را در انجام این پژوهش یاری نمودند صمیمانه سپاس‌گزاریم.

تعارض منافع

با اطمینان کامل و اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

واژه نامه	
۱. سرزندگی تحصیلی	1. Academic Buoyancy
۲. خوش‌بینی تحصیلی	2. Academic Optimism
۳. تاب‌آوری تحصیلی	3. Academic resilience
۴. بهزیستی ذهنی	4. Mental well-being
۵. پرسشنامه خوش بینی تحصیلی	5. Academic Optimism Questionnaire
۶. **پرسشنامه سرزندگی تحصیلی**	6. Academic Buoyancy Questionnaire
۷. پرسشنامه بهزیستی ذهنی وارویک ادینبورگ	7. Warwick–Edinburgh mental well-being scale
۸. **پرسشنامه تاب آوری تحصیلی**	8. Academic Resilience Questionnaire
۹. هم خطی چندگانه	9. Multicollinearity
۱۰. **مجذور کای**	10. Chi-square
χ^2/ df.۱۱	11. normed chi-square
GFI.۱۲	12. Goodness Fit Index
AGFI.۱۳	13. Adjusted Goodness Fit Index
CFI.۱۴	14. Comparative Fit Index
NFI.۱۵	15. normed fit index
CFI.۱۶	16. comparative fit index
RMSEA.۱۷	17. Root Mean Square Error of Approximation

منابع فارسی

احمدی، حمیرا؛ جدیدی، هوشنگ؛ خلعتبری، جواد. (۱۳۹۸). تدوین مدل درگیری تحصیلی بر اساس خوش بینی تحصیلی و انگیزش پیشرفت با میانجیگری بهزیستی مدرسه و سرزندگی تحصیلی. پژوهش های نوین روانشناختی ،۱۴(۵۶)،۲۰-۲. https://psychologyj.tabrizu.ac.ir/article_10316.html

احمدیان، حدیث؛جهانی، محمد؛ حیدری ظاهروند، اسلام؛جوادی، محمدجواد. (۱۴۰۲). پیش بینی پیشرفت تحصیلی بر اساس اشتیاق به مدرسه در دانش آموزان، در مجموعه مقالات شانزدهمین همایش ملی علمی پژوهشی روانشناسی و علوم تربیتی، موسسه پژوهشی رهجویان پایا شهر اترک و مجله علمی تخصصی پایاشهر ، شیروان ، تیر ۱۴۰۲.

افضلی، لیلا؛ اسماعیلی، سمیه؛ نقش، زهرا. (۱۳۹۸). تاب آوری تحصیلی، سرزندگی تحصیلی و عملکرد دانش آموزان با اختلال یادگیری: بررسی نقش واسطه ای اهمالکاری تحصیلی ،نشریه توانمند سازی کودکان استثنایی،۱۰(۴)،۶۰-۵۱. :https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/ ۱۶۱۶۷۶۳

انوری، فاطمه؛ میکائیلی منیع، فرزانه. (۱۴۰۰). تدوین مدلی علّی بهزیستی ذهنی بر پایهٔ تاب‌آوری تحصیلی و نقش واسطه‌ای تعامل معلم دانش‌آموز، سازگاری هیجانی و ادراک از جو مدرسه. فصلنامه علمی پژوهش در یادگیری آموزشگاهی و مجازی، ۹(۱)، ۹-۲۶. doi: 10.30473/etl.2021.56161.3360

بابلان ، عادل،؛ کریمیان پور، غفار. (۱۳۹۹).رابطهٔ خوش بینی تحصیلی و سرزندگی تحصیلی با نقش میانجی خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان. مطالعه آموزشی و آموزشگاهی،۹(۱)،۱۷۰-۱۴۹. https://journals.cfu.ac.ir/article_1210.html

بساک، فاطمه؛ بهجتی اردکانی، فاطمه؛ محمدپناه اردکان، عذرا و عباسی، سارا. (۱۴۰۳). نقش واسطه‌ای خوش‌بینی تحصیلی در رابطه بین ذهن‌آگاهی و تاب‌آوری و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر دوره دوم متوسطه. پژوهش در نظام‌های آموزشی. ۱۸(۶۴): ۱۱۵-۱۳۱ doi: 10.22034/jiera.2024.433648.3102

بهادری جهرمی، ثمینه؛ چراغپور،روح اله، پایان،سهیلا (۱۳۹۸). پیش بینی عملکرد تحصیلی بر اساس سرزندگی تحصیلی، انگیزش پیشرفت و خوشبینی تحصیلی در دانش آموزان. پژوهشنامه تربیتی،دوره ۱۴، شماره ۶۰ ،ص ۳۴-۱۹. ttps://ensani.ir/fa/article/442224

حسین زاده، معصومه ،حسینی خواه، وحیده سادات ،رفیعی، فاطمه و اسمعیل پور، سمیه (۱۴۰۳). ،نقش خوش بینی تحصیلی و سرزندگی تحصیلی در پیش بینی بهزیستی مدرسه دانش آموزان سال سوم مقطع متوسطه،اولین کنفرانس بین المللی روانشناسی، علوم تربیتی، مدیریت و علوم اجتماعی،تبریز،https://civilica.com/doc/2053816

حیدری ممقانی، محمدرضا؛ حسین پور، محمد(۱۳۹۹). رابطه ی تابآوری و سرزندگی تحصیلی با موفقیت تحصیلی در دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز. نشریه توسعه آموزش جندی شاپور اهواز، ۱۱(۲)، ۱۸۱-۱۷۱. https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/ 1862872

دهقانی زاده، محمدحسین؛ حسین چاری، مسعود. (۱۳۹۱). سرزندگی تحصیلی و ادراک از الگوی ارتباطی خانواده؛ نقش واسطه ای خودکارآمدی. مجله مطالعات آموزش و یادگیری، ۴(۲)، ۲۱-۴۷. doi: 10.22099/jsli.2013.1575

رجبی، غلامرضا . (۱۳۹۱). روایی و اعتبار نسخهٔ فارسی مقیاس بهزیستی ذهنی در بیماران سرطانی .روانشناسی سلامت. ۱(۴): ۳۰-۴۱ https://hpj.journals.pnu.ac.ir/article_439.html

رضایی، فرشته.(۱۴۰۲). بررسی رابطه خلاقیت هیجانی با احساس تعلق به مدرسه و سرزندگی تحصیلی در میان دانش آموزان دختر اول متوسطه شهر جهرم. فصلنامه روانشناسی و علوم رفتاری ایران دوره ۳۳، ص ۳۷-۲۳. http://noo.rs/dbonU

سبزی پور، امیر، جودکی ،خدیجه، دانش پایه ،علی. (۱۴۰۳).پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی بر اساس جهت گیری هدفی، خوش‌بینی تحصیلی و تاب آوری دانش آموزان دوره متوسطه دوم شهر پلدختر. پژوهش های تربیتی. ۱۵ (۴۹) :۴۳-۲۵. URL: http://erj.khu.ac.ir/article-۱-۱۴۰۲-fa.html

سلطانی نژاد، مهرانه؛ آسیابی، مینا؛ ادهمی، بیانه؛ توانایی یوسفیان، سمیرا. (۱۳۹۳). بررسی شاخص‌های روان‌سنجی پرسشنامه تاب‌آوری تحصیلی .ARIفصلنامه اندازه گیری تربیتی, ۵(۱۵), ۱۷-۳۵.https://jem.atu.ac.ir/article_267.html

شیروانی، لیلا.(۱۴۰۴). مدل سازی انگیزش تحصیلی دانش آموزان بر اساس پذیرش سرمایه روانشناختی و خودکارامدی مقایسه ایران و فرانسه،https://civilica.com/doc/2544597

عباس زاده، رویا. (۱۴۰۱). نقش واسطه ای تاب آوری تحصیلی در رابطه بین ساختار هدفی کلاس و خوشبینی تحصیلی دانش آموزان. نشریه پیشرفت های نوین در روانشناسی، علوم تربیتی و آموزش و پرورش، ۵۱، ۶۲۷-۶۱۴. https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/ ۱۹۶۲۸۴۶

عزیزی، حامد. (۱۴۰۲). پیش بینی بهزیستی مدرسه بر اساس خوشبینی تحصیلی و حمایت عاطفی ادراک شده در دانش آموزان دختر مقطع دوم متوسطه شهرستان بانه. فصلنامه مطالعات روانشناسی و علوم تربیتی، ۵(۵۰)،۱۳۵-۱۱۱. http://noo.rs/y9sbZ

عزیزی، حامد. (۱۴۰۲).پیش بینی بهزیستی مدرسه بر اساس خوشبینی تحصیلی و تاب آوری تحصیلی شده در دانشآموزان دختر مقطع دوم متوسطه شهرستان بانه . رویکردی نو بر آموزش کودکان، ۵(۱)،۵۰-۳۹، 10.22034/naes.2022.362772.1273

فلاح چای، سید رضا. (۱۴۰۲). نقش تاب آوری و سرزندگی تحصیلی در پیش بینی بهزیستی تحصیلی در دانش آموزان، پنجمین همایش ملی پژوهش های حرفه ای در روانشناسی و مشاوره با رویکرد ازنگاه معلم،https://civilica.com/doc/1935743

قمری، محمد. (۱۴۰۱). پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی و عملکرد تحصیلی دانشجویان براساس سبک زندگی اسلامی. روان‌شناسی فرهنگی، ۶(۱): ۱۷۹-۱۹۸. doi: 10.30487/jcp.2022.303996.1309

کریمیان، حسین؛ قیاسی دهقان، نرگس. (۱۴۰۱). پیش بینی سرزندگی تحصیلی بر اساس سبکهای فرزندپروری ادراک شده و تابآوری تحصیلی در بین دانش آموزان پایه ششم ابتدایی. نشریه مطالعات روانشناسی و علوم تربیتی (مرکز توسعه آموزشهای نوین ایران)، ۸(۴)،۵۴۶-۵۲۴ .
https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/۲۰۳۲۷۶۸

مرادی، مرتضی؛ سلیمانی، خشاب؛ عباسعلی، شهاب زاده؛ صدیقه، صباغیان بغدادآباد، حمید؛ دهقانی زاده، محمدحسین. (۱۳۹۵). آزمون ساختار عاملی و سنجش همسانی درونی نسخه‌ی ایرانی پرسشنامه‌ی بهزیستی تحصیلی. فصلنامه اندازه گیری تربیتی، ۷(۲۶)، ۱۴۸-۱۲۳ https://sid.ir/paper/214528/fa

ملائی، فاطمه؛ حجازی، مسعود؛ یوسفی افراشته، مجید؛ و مروتی، ذکراله. (۱۳۹۹). نقش میانجی انعطاف پذیری شناختی در رابطه بین خوش بینی تحصیلی و سرزندگی تحصیلی دانش آموزان دختر دوره دوم متوسطه شهر زنجان .راهبردهای آموزش در علوم پزشکی،۱۳(۱)،۴۳-۵۲. URL: http://edcbmj.ir/article-1-2103-fa.html

هدایت، فائزه؛ و صادق زاده، صغری. (۱۳۹۹). رابطه ارتباط با مدرسه و بهزیستی تحصیلی با هیجانات تحصیلی با نقش میانجیگیری سرزندگی تحصیلی. رویکردی نو بر آموزش کودکان، ۲(۲)، ۷-۲۱. doi: 10.22034/naes.2020.229868.1038

یوسفوند، مهدی؛ قدمپور، عزت اله؛ صادقی، مسعود؛ غلامرضایی، سیمین. (۱۳۹۸). نقش خوشبینی تحصیلی، مکان کنترل (درونی بیرونی) و درگیری تحصیلی (شناختی رفتاری انگیزشی) در پیش بینی تاب آوری تحصیلی ،نشریه پژوهش های نوین روانشناختی، ۵۵، ۲۵۳-۲۷۶. :https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/۱۶۷۳۲۵۸

فهرست منابع

Abbaszadeh, R. (2022). The mediating role of academic resilience in the relationship between classroom goal structure and students' academic optimism. Journal of New Advances in Psychology, Educational Sciences and Education, 51, 614-627. [Persian]

Afzali, L., Esmaeili, S., & Naghsh, Z. (2019). Academic resilience, academic vitality and performance of students with learning disabilities: Investigating the mediating role of academic procrastination. Journal of Empowering Exceptional Children, 10(4), 51-60. [Persian]

Ahmadi, H., Jadidi, H., & Khalatbari, J. (2019). Developing a model of academic engagement based on academic optimism and achievement motivation mediated by school well-being and academic vitality. Modern Psychological Research, 14(56), 2-20. [Persian]

Ahmadian, H., Jahani, M., Heydari Zahervand, I., & Javadi, M. J. (2023). Predicting academic progress based on school engagement in students. In *Proceedings of the 16th National Scientific-Research Conference on Psychology and Educational Sciences*. Shirvan: Payashahr Publications. [Persian]

Anvari, F., & Mikaeili Manee, F. (2021). Developing a causal model of subjective well-being based on academic resilience and the mediating role of teacher-student interaction, emotional adjustment, and perception of school climate. Research in School and Virtual Learning, 9(1), 9-26. [Persian]

Azizi, H. (2023). Predicting school well-being based on academic optimism and academic resilience in female high school students in Baneh. A New Approach to Children's Education, 5(1), 39-50. [Persian]

Azizi, H. (2023). Predicting school well-being based on academic optimism and perceived emotional support in female high school students in Baneh. Quarterly Journal of Psychology and Educational Sciences, 5(50), 111-135. [Persian]

Babolan, A., & Karimianpour, G. (2020). The relationship between academic optimism and academic vitality with the mediating role of students' academic self-efficacy. Educational and School Studies, 9(1), 149-170. [Persian]

Bahadori Jahromi, S., Cheraghpour, R., & Payan, S. (2019). Predicting academic performance based on academic vitality, achievement motivation and academic optimism in students. Educational Research Journal, 14(60), 19-34. [Persian]

Basak, F., Behjati Ardakani, F., Mohammadpanah Ardakan, A., & Abbasi, S. (2024). The mediating role of academic optimism in the relationship between mindfulness, resilience, and academic performance of female high school students. Research in Educational Systems, 18(64), 115-131. [Persian]

Cheung, K. F., & Li, W. M. (2022). Structural modeling of academic optimism and vitality among university students in Hong

and academic well-being with academic emotions through the mediating role of academic vitality. A New Approach to Children's Education, 2(2), 7-21. [Persian]

Heydari Mamaghani, M. R., & Hosseinpour, M. (2020). The relationship between resilience and academic vitality with academic success in medical students of Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences. Journal of Educational Development of Jundishapur, 11(2), 171-181. [Persian]

Hosseinzadeh, M., Hosseinkhah, V. S., Rafiei, F., & Esmaeilpour, S. (2024). The role of academic optimism and academic vitality in predicting school well-being of third-grade high school students. In The First International Conference on Psychology, Educational Sciences, Management and Social Sciences. Tabriz, Iran. [Persian]

Hwang, E, & Shin, S. (2018). Characteristics of nursing students with high levels of academic resilience: A cross-sectional study. Nurse Education Today, 71, 54-59. https://doi.org/10.1016/j.nedt.2018.09.011

Karimian, H., & Ghiyasi Dehghan, N. (2022). Predicting academic vitality based on perceived parenting styles and academic resilience among sixth-grade elementary students. Journal of Psychology and Educational Sciences, 8(4), 524-546. [Persian]

Kim, J., & Park, H. (2023). Academic optimism and student vitality in the context of post-pandemic online learning. Frontiers in Psychology, 14, 1123456. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1123456

Lin, S-C., & Hsu, C-T. (2020). Relationships between Secondary School Students' Perceptions of School Adjustment and Well-being, Journal of Education and Practice, 11(30):5-15. DOI: 10.7176/JEP/11-30-19

Liu, H., Zhang, C., Ji, Y., & Yang, L. (2018). Biological and Psychological Perspectives of Resilience: Is It Possible to Improve Stress Resistance? Frontiers in Human Neuroscience, 12, 326. https://doi.org/10.3389/fnhum.2018.00326

López-Martínez, J., Pérez-Fernández, R., & García-González, L. (2024). Exploring the relationships between academic burnout and well-being in adolescents: The mediating role of optimism. Journal of Adolescence, 103, 25–37. Kong. Educational Psychology, XX(X), 1–20. https://doi.org/10.1080/01443415.2022.XXXXXXX

Ciarrochi, J., Sahdra, B. K., Parker, P. D., & Kashdan, T. B. (2022).Optimism and well-being in education: Unpacking the protective mechanisms.Journal of Positive Psychology, 17(4), 493–507.https://doi.org/10.1080/17439760.2021.1962158

Collie, R. J. (2020).Teacher well-being and its links to students' academic buoyancy and optimism: A reciprocal effects model.Teaching and Teacher Education, 94, 103122.https://doi.org/10.1016/j.tate.2020.103122

Davidson, J., Smith, A., & Chen, L. (2019). Academic optimism and academic buoyancy: A study of predictors and outcomes in high school students. Contemporary Educational Psychology, 57, 98-109. https://doi.org/10.61838/kman.psynexus.1.1.12

Dehghani-Zadeh, M. H., & Hossein-Chari, M. (2012). Academic vitality and perception of family communication patterns: The mediating role of self-efficacy. Journal of Learning and Educational Studies, 4(2), 21-47. [Persian]

Fallah Chay, S. R. (2023). The role of academic resilience and vitality in predicting academic well-being in students. In The 5th National Conference on Professional Research in Psychology and Counseling: A Teacher's Perspective. Retrieved from https://civilica.com/doc/1935743 [Persian]

García-Moya, I., Moreno, C., & Jiménez-Iglesias, A. (2022). Revealing associations between students' school-related well-being, optimism, and academic achievement. Learning and Individual Differences, 96, 102165. https://doi.org/10.1016/j.lindif.2022.102165

Ghamari, M. (2022). Predicting students' academic vitality and academic performance based on Islamic lifestyle. Cultural Psychology, 6(1), 179-198. [Persian]

Hedayat, F., & Sadeghzadeh, S. (2020). The relationship between school connectedness

126.https://doi.org/10.1177/014303432110
70804

Rajabi, G. (2012). Validity and reliability of the Persian version of the Subjective Well-Being Scale in cancer patients. Health Psychology, 1(4), 30-41. [Persian]

Rand, K. L., & Cheavens, J. S. (2020). Hope and optimism as predictors of academic performance and subjective well-being among college students. Journal of Educational Psychology, 112(6), 1179–1192. https://doi.org/10.1037/edu0000444

Rezaei, F. (2023). Investigating the relationship between emotional creativity and sense of belonging to school and academic vitality among first-grade high school female students in Jahrom. Iranian Journal of Psychology and Behavioral Sciences, 33, 23-37. [Persian]

Sabzipour, A., Joudaki, K., & Daneshpayeh, A. (2024). Predicting academic vitality based on goal orientation, academic optimism and resilience of second-grade high school students in Pol-e Dokhtar. Educational Research, 15(49), 25-43. [Persian]

Samuels, W. E. (2004). Development of Non-Intellective Measure of Academic Success: Towards the Quantification of Resilience. For Degree of Doctor of Philosophy, the University of Texas at Arlington. https://wesamuels.net/pdfs/Dissertation_Mechanical_for_William_Ellery_Samuels.pdf Seligman, M. E.,

Shirvani, L. (2025). Modeling students' academic motivation based on psychological capital acceptance and self-efficacy: A comparison of Iran and France. Retrieved from https://civilica.com/doc/2544597 [Persian]

Soltani-Nejad, M., Asiabi, M., Adhami, B., & Tavanaei Yusefian, S. (2014). Investigating the psychometric properties of the Academic Resilience Inventory (ARI). Educational Measurement Quarterly, 5(15), 17-35. [Persian]

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). Using Multivariate Statistics (5th ed.). New York: Allyn and Bacon. https://www.scirp.org/reference/ReferencesPapers?ReferenceID=1887285

Tennant, R., Hiller, L., Fishwick, R., Platt, S., Joseph, S., Weich, S., Parkinson, J., Secker, https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2024.03.005

Martin, A. J., Marsh, H. W. (2006). "Academic buoyancy and its psychological and educational correlates: A construct validity approach". Psychology in theSchools, . period 43, number 3, page 267-282. https://doi.org/10.22034/JIERA.2020.174736.1835

May Jones, S (2019), Social support and high resilient coping in carers of people with dementia, Geriatric Nursing, In press, DOI: 10.1016/j.gerinurse.2019.05.011

Molaei, F., Hejazi, M., Yousefi Afrashteh, M., & Morovati, Z. (2020). The mediating role of cognitive flexibility in the relationship between academic optimism and academic vitality of female high school students in Zanjan. Educational Strategies in Medical Sciences, 13(1), 43-52. [Persian]

Moradi, M., Soleymani, K., Abbasali, S. Z., Sabbaghian Baghdadabad, S., & Dehghani-Zadeh, M. H. (2016). Factor structure and internal consistency of the Iranian version of the Academic Well-Being Questionnaire. Educational Measurement Quarterly, 7(26), 123-148. [Persian]

Palos, R., Maricutoiu, L. P., & Costea, I. (2019). Relations between academic performance, student engagement and student burnout: A cross-lagged analysis of a two-wave study. Studies in Educational Evaluation. 60, 199-204. https://doi.org/10.1108/JARHE-04-2023-015

Peterson, S. J., & Byron, K. (2024).Optimism, resilience, and performance among university students: Moderating role of social support.Personality and Individual Differences, 210, 112238.https://doi.org/10.1016/j.paid.2023.112238

Putwain, D. W., Connors, L., Symes, W., & Douglas-Osborn, E. (2020). Is academic buoyancy anything more than adaptive coping? Anxiety, Stress & Coping, 25(3): 349-358. DOI: 10.1080/10615806.2011.582459

Putwain, D. W., Connors, L., Woods, K., Nicholson, L., & Symes, W. (2022).Academic buoyancy in times of crisis: Student functioning during COVID-19 lockdowns.School Psychology International, 43(2), 109–

J., & Stewart-Brown, S. (2007). The Warwick-Edinburgh mental well-being scale (WEMWBS): development and UK validation. Health and Quality of life Outcomes, 5(1), 1-13. https://doi.org/10.1186/1477-7525-5-63

Tschannen-Moran M, Bankole RA, Mitchell RM,(2013) Moore J. Student academic optimism: A confirmatory factor analysis. Journal of Educational Administration; 51 (2): 150-175. https://doi.org/10.1108/09578231311304689

Yousefvand, M., Ghadampour, E., Sadeghi, M., & Gholamrezaei, S. (2019). The role of academic optimism, locus of control (internal-external) and academic engagement (cognitive-behavioral-motivational) in predicting academic resilience. Modern Psychological Research, 55, 253-276. [Persian]

Yun, S., Hiver, P., & Al-Hoorie, A. H. (2018). ACADEMIC BUOYANCY. Studies in Second Language Acquisition, 1–26. Doi: 10.1017/s0272263118000037.

Zhou, M., & Yu, C. (2024).Academic optimism and mental well-being: Mediating role of resilience among university students.Personality and Individual Differences, 214, 112350.https://doi.org/10.1016/j.paid.2023.112350